

Het verloop van een burgerlijk proces voor de politierechtbank

De meeste “gewone” burgerlijke processen verlopen zoals hieronder uiteengezet.

I Voorafgaand aan een proces

Het is van belang dat u steeds probeert een geschil minnelijk te regelen door met de andere partij te onderhandelen en afspraken te maken, en als dat niet lukt of onmogelijk is, door de andere partij via een schriftelijke **aanmaning** de kans te geven de zaak nog minnelijk te regelen.

U doet er ook goed aan om na een verkeersongeval of nadat u gedagvaard bent om voor de politierechtbank te verschijnen, contact op te nemen met uw verzekeringsmaatschappij of uw verzekeringsmakelaar, die u kan vertellen of u verzekerd bent in **rechtsbijstand**. In dat geval mag u vrij een advocaat kiezen van wie de kosten door de verzekeraar zullen betaald worden binnen bepaalde grenzen. Meestal zijn ook de proceskosten (rolrecht, dagvaardingskost, expertisekosten) door een rechtsbijstandsverzekeraar gedekt.

II De schadevergoeding, gevorderd voor de politierechtbank

Diegene die door een verkeersongeval in de meest brede betekenis van het woord schade heeft geleden, kan via de politierechtbank schadevergoeding vorderen diegene die hij aansprakelijk acht en/of van diens verzekeraar ‘burgerlijke aansprakelijkheid’.

De benadeelde kan deze schadevergoeding vorderen in een strafproces. Hij dient zich dan burgerlijke partij te stellen op de strafzitting.

Is er echter geen strafproces, bijvoorbeeld omdat het parket beslist heeft de zaak eenvoudig zonder gevolg te rangschikken (=te seponeren), dan kan de benadeelde zelf een burgerlijk proces opstarten voor de politierechtbank. Die heeft dan meestal de betaling van schadevergoeding die uit dat verkeersongeval volgt als voorwerp.

In dat laatste geval is het aan de benadeelde om het initiatief te nemen om een burgerlijke vordering in te stellen.

Om schadevergoeding te kunnen vorderen, dient de benadeelde het bewijs te leveren van:

-de fout van de andere partij;

-zijn schade en de omvang van deze schade;

-het oorzakelijk verband tussen de fout van de andere en de schade.

Grosso modo onderscheidt men enerzijds de materiële schade zoals voertuigschade en anderzijds de lichamelijke schade zoals pijnen en smarten, invaliditeit, esthetische schade...

Voor de begroting van al deze schade wordt in België *quasi* unaniem gebruik gemaakt van de zogenaamde "indicatieve tabel", zijnde een lijst die een opsomming bevat van de verschillende soorten schade en de hieraan gekoppelde forfaitaire vergoedingen (behoudens gevallen van zeer zware lichamelijke schade).

Deze indicatieve tabel geldt als leidraad voor de rechter voor de raming van schade die men niet *in concreto* (schade waarvan men geen bewijs kan aanvoeren) kan begroten (bijv. de morele schade). Zo krijgt men een rechtspraak die in alle arrondissementen grotendeels dezelfde is.

Het staat evenwel een rechter steeds vrij om van de tabel af te wijken. In de praktijk is en blijft de indicatieve tabel echter richtinggevend en heeft zij aldus groot gezag.

Wij verwijzen u dan ook graag naar de meest recente tabel (indicatieve tabel 2012) via onderstaande link:

http://www.ordeexpress.be/UserFiles/ArtikelDocumenten/Indicatieve_tabel_2012.pdf

III Inleiding van een gerechtelijke procedure

Voor de politierechtbank kan een proces op twee manieren ingeleid worden: bij dagvaarding of bij vrijwillige verschijning.

1. In de regel is de **dagvaarding** de verplichte manier om een procedure in te leiden. Dit is een document dat op vraag van de verzoekende partij die het proces wil opstarten door een gerechtsdeurwaarder moet betekend worden aan de 'tegenpartij' tegen wie de eiser een veroordeling door de rechter vraagt. In deze akte wordt de gedaagde partij officieel opgeroepen om op een bepaald tijdstip voor de rechter te komen en wordt vermeld wat er precies van de gedaagde partij wordt geëist.

De dagvaardingskosten zullen door de verzoekende partij vooraf aan de gerechtsdeurwaarder moeten voorgeschoten worden. Degene die het proces verliest draagt uiteindelijk deze kosten. De rechter doet daarover uitspraak in zijn eindvonnis.

2. Als de partijen het daarover eens zijn, kunnen zij hun geschil dat tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoort aan de rechtbank voorleggen in een gezamenlijk verzoekschrift tot **vrijwillige verschijning** (zie art. 706 van het Gerechtelijk Wetboek).

Dit verzoekschrift moet in origineel gedagtekend en door alle partijen ondertekend zijn. Het kan rechtstreeks op de griffie afgegeven worden. Er dient rolrecht betaald en dus een profiscoverklaring ingevuld te worden (zie op de website eveneens onder formulieren), waarna de griffier alle partijen een kopie van het verzoekschrift stuurt, met oproeping om op een bepaalde dag en uur voor de rechtbank te komen.

Op vraag van minstens één van de partijen of indien de rechter dat noodzakelijk acht, roept de griffier met een gewone brief de partijen op voor een zitting binnen de vijftien dagen na het verzoek. Door vrijwillig te verschijnen vermijden de partijen dat zij de kosten van een dagvaarding moeten vooraf betalen of terug betalen.

IV Inleidende zitting

Op de dag van de inleiding van de zaak dienen zowel de eisende als de gedaagde partijen zich bij de rechtbank aan te bieden, hetzij in persoon (al dan niet bijgestaan door een advocaat, hetzij vertegenwoordigd door de advocaat). Andere personen kunnen niet toegelaten worden om een procespartij te vertegenwoordigen (bv. een echtgenoot, bloedverwant, vriend, een feitelijk samenwonende partner of een sociaal assistent van het OCMW).

Rechtspersonen (bv. vennootschappen, verenigingen) moeten vertegenwoordigd worden door een advocaat of door een volgens de statuten bevoegd persoon. De meest recente statuten moeten voorgelegd worden. Let op, een werknemer kan de rechtspersoon niet vertegenwoordigen, ook niet met een volmacht.

Zo u niet tijdig aanwezig kan zijn, verwittigt u daarvan best de griffie en dit zeker voor de terechtzitting aanvangt. Op die manier vermijdt u dat de zaak onbepaald wordt uitgesteld, dan wel u bij verstek veroordeeld wordt (ook als u eiser bent kan de gedaagde verstekvonnis tegen u vorderen). Een veroordeling bij verstek betekent immers dat met uw standpunt geen rekening kan worden gehouden.

Tijdens de openbare terechtzitting wacht u tot uw zaak wordt afgeroepen. Eens afgeroepen kan u vooraan bij de rechter uw zaak uiteenzetten en de bewijsstukken waarop u uw vordering steunt voorleggen. Het is noodzakelijk dat een zitting ordentelijk verloopt wat inhoudt dat u respect hebt voor uw tegenpartij en er op gematigde toon wordt gesproken. Verwijten, onbeleefdheden, roepen en dergelijke worden niet getolereerd en bij ernstige overtreding van deze regel, kan de rechter de gepaste maatregelen nemen.

Voor een goed verloop van de procedure, is het heel belangrijk dat u elk stuk dat u van belang acht voor het staven van uw vordering of voor uw verweer (bv. bewijs van betaling), op de terechtzitting bij u hebt. De rechter kan geen rekening houden met stukken die niet kunnen gecontroleerd worden. Het beste is dat u deze documenten nummert en klasseert in een kaftje met een korte inventaris.

Als de verwerende partij (d.i. de partij die gedagvaard of opgeroepen werd) op de inleidende zitting niet verschijnt, kan de aanwezige partij vragen dat de zaak bij verstek behandeld zal worden. Het verstek zal genoteerd worden en er zal na een termijn die wettelijk vastgelegd is en u door de rechter meegedeeld wordt, een vonnis uitgesproken worden.

Als de verwerende partij wel verschijnt, kan de zaak op dezelfde zitting dan wel op een latere zitting behandeld worden.

Een zaak kan op dezelfde zitting behandeld worden als ze bv. door de verwerende partij niet betwist wordt, als de zaak niet ingewikkeld is of als partijen vinden dat de rechter vooraf een onderzoeksmaatregel moet bevelen (bv. een plaatsbezoek of deskundigenonderzoek). Het

is de rechter die naargelang de omstandigheden oordeelt wat mogelijk is.

V Behandeling op latere zittingen

Als de partijen dat zelf vragen, zal de rechter gemakkelijk de zaken naar latere zittingen uitstellen, bv. om hen toe te laten de zaak alsnog minnelijk te regelen.

Ook in complexere zaken en bij ernstige betwistingen zal de zaak niet op de inleidende zitting behandeld kunnen worden. De rechten van verdediging vereisen dat de rechter alle partijen voldoende tijd gunt om hun eisen en verweer in alle rust en grondig voor te bereiden vooraleer de zaak kan gepleit worden.

In die gevallen is het raadzaam dat de partijen hun argumenten op papier zetten in de vorm van een conclusie (zie op deze website ook onder “formulieren”). De rechter is immers alleen verplicht om op schriftelijke argumenten en eisen te antwoorden. Het is niet toegelaten uw tegenpartij op de zitting te verrassen met nieuwe conclusies of bewijsstukken die nog niet eerder aan de andere partij meegedeeld waren. De procesrechtelijke regel is zeer eenvoudig: alles wat u neerlegt op de zitting (conclusies en bewijsstukken) moet u tijdig op voorhand aan de andere partij of diens advocaat meedelen (eventueel in kopie). Gebeurt dat niet, dan zal de rechter de zaak moeten uitstellen om de andere partij de kans te geven die laattijdig meegedeelde stukken te onderzoeken en desgevallend te beantwoorden (zelfs al beweert u dat de andere partij die nieuwe feiten en stukken ook reeds kende zonder dat u ze meegedeeld hebt). Worden conclusies en stukken opzettelijk te laat neergelegd met de bedoeling de zaak te vertragen, dan is het zelfs mogelijk dat de rechter de zaak eenvoudig behandelt zonder met uw documenten rekening te houden. Stelt hij vast dat een partij zich deloyaal gedraagt, dan mag hij de documenten van deze partij immers “uit de debatten weren”.

Als de zaak te complex is om onmiddellijk te worden behandeld of wanneer de tegenpartij haar verweer schriftelijk wenst te formuleren, kan op de inleidingszitting een zogenaamde “conclusiekalender” worden afgesproken. Samen met uw tegenpartij en desnoods geholpen door de rechter komt u termijnen overeen binnen dewelke elke partij haar schriftelijk verweerschrift (‘conclusie’ genaamd) op de griffie moet hebben ingediend én aan de tegenpartij hebben overgemaakt (zie artikel 747 van het Gerechtelijk Wetboek). De termijnen die werden afgesproken, zijn bindend zodat u dit strikt in acht moet nemen. Ook hier geldt dat u alle documenten die gebruikt worden en die u ter griffie hebt neergelegd, aan de tegenpartij in kopie moeten overgemaakt worden.

In sommige omstandigheden kan een zaak ook onbepaald uitgesteld worden (d.i. naar de algemene rol worden verwezen) en dan dient u zelf aan de griffie te vragen om de zaak weer op een latere zitting vast te stellen en alle betrokkenen op te roepen.

Na verloop van al die termijnen zal dan de zaak op de door de rechter meegedeelde dag door de partijen worden gepleit. Dit betekent dat alle partijen op die dag hun argumenten mondeling kunnen uiteenzetten en dat de rechter daarover vragen kan stellen.

VI Het vonnis

Eens de zaak behandeld is op de inleidingszitting, kan de rechter op die zitting zelf of op korte termijn uitspraak doen (bv. bij verstek of als partijen een akkoord hebben gesloten).

Bij betwiste zaken zal de rechter na de pleidooien de zaak 'in beraad' nemen. Dit betekent dat hij de zaak zal bestuderen, alle opgeworpen argumenten onderzoeken en uiteindelijk een vonnis uitspreken. Het vonnis volgt uiterlijk binnen de maand nadat de zaak werd gepleit.

De partijen zonder advocaat krijgen een afschrift van het vonnis toegestuurd via de post. Heeft een partij wel een advocaat, dan krijgt alleen de advocaat een afschrift.

VII Na het vonnis

De taak van de politierechtbank zit erop, eens hij zijn vonnis uitgesproken heeft. Voor de uitvoering van het vonnis staan de partijen zelf in.

De partij die gelijk gekregen heeft zal de andere partij een afrekening overmaken op basis van het vonnis. Weigert de andere partij daarop in te gaan, dan zal zijn wederpartij opnieuw een gerechtsdeurwaarder kunnen inschakelen om het vonnis gedwongen uit te voeren. Dat brengt uiteraard weer (hoge) kosten mee voor de onwillige partij.

Wie niet tevreden is met het vonnis, kan onder bepaalde voorwaarden en binnen bepaalde termijnen (daarover informeert u zich best op voorhand) een van volgende twee rechtsmiddelen tegen het burgerlijk vonnis aanwenden:

- tegen een vonnis dat op tegenspraak was geveld kan hoger beroep gedaan worden bij de rechtbank van eerste aanleg,
- tegen een verstekvonnis kan verzet gedaan worden via een gerechtsdeurwaarder. De zaak wordt dan teruggebracht bij de rechter die het verstekvonnis uitsprak om er opnieuw behandeld te worden.

Leuven, 16 januari 2016